

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău
Judecător: O. Melniciuc
Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A.Pruteanu, I.Cimpoi, A.Minciuna

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

10 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Oleg Sternioală, Galina Stratulat,
Dumitru Mardari, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Individuală „Vrabii V.V.” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015,

C O N S T A T Ă :

La 10 august 2012, ÎI „Vrabii V.V.” a înaintat în instanța de contencios administrativ acțiune împotriva Serviciului Vamal al RM, cu privire la anularea deciziilor de regularizare emise de către Serviciul Vamal al RM nr. 16 din 31.05.2012, nr.17 din 31.05.2012, nr. 18 din 31.05.2012, nr. 19 din 31.05.2012, nr. 20 din 31.05.2012, nr. 21 din 31.05.2012 și nr. 22 din 31.05.2012.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 02.07.2012, a remis în adresa Serviciului Vamal al RM o cerere prealabilă prin care și-a exprimat dezacordul în privința actelor de regularizare enunțate. La 01 august 2012, Serviciul Vamal al RM, prin scrisoarea nr. 28/11-9246, a respins cererea respectivă pe motivul depunerii acesteia tardiv.

A menționat reclamantul că la emiterea deciziilor contestate, s-a încălcat procedura de semnare și transmitere a deciziilor de regularizare menționate. Susține reclamantul că, potrivit ordinului Serviciului Vamal al RM nr. 267-0 din 02.10.2009 cu privire la formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare, pct. 6) „Decizia de regularizare se va întocmi în 3 exemplare, cu înștiințarea verbală și înmînarea în termen de 7 zile calendaristice de la aprobare, a primului exemplar al acesteia plătitorului vamal/persoanei terțe solidar responsabile.

Mai mult, invocă că nu a fost înștiințat verbal, și nici nu a fost citat pentru a primi primul exemplar și cel de-al doilea al deciziei de regularizare pentru a fi contrasemnate, iar din acest motiv la rubrica nr. 11 a acesteia nu există semnătura directorului ÎI „Varabii V.V.”, cît și inscripțiile Serviciului Vamal al RM.

Îl „Varabii V.V.” a afirmat că deciziile contestate nu au un suport juridic, iar ca temei al întocmirii acestora este indicat procesul-verbal de reverificare nr. 3 din 31.05.2012, întocmit de șeful-interimar al Secției reverificare și audit post-vămuire a Serviciului Vamal al RM, Curcubeț Sergiu. Conform acestuia, în sarcina agentului de transport Îl „Vrabii V.V.” a fost pusă obligația vamală în sumă totală de 5 192 270,1 lei, fiind considerată fără nici un temei ca persoană cu răspundere solidară, care a participat la scoaterea ilegală a mărfurilor de sub supravegherea vamală.

La fel, în privința sa nu există nici o decizie de sancționare emisă de Serviciului Vamal al RM, o hotărâre definitivă sau irevocabilă a instanțelor judecătorești care ar demonstra fără echivoc vina transportatorului în presupusa scoatere ilegală a mărfurilor de sub supraveghere vamală. A invocat principiul prezumției nevinovăției și a apreciat că în baza acestuia urmează a fi apreciată nevinovată pînă la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre definitivă.

De asemenea susține că în conformitate cu actele de însoțire a mărfii: Carnet TIR nr. UX61497838 din 19.09.2009, CMR nr. CM 0367953 din 05.08.2009; Carnet TIR nr. MX62703734 din 26.12.2009, CMR nr. CM0389801 din 03.11.2009; Cornet TIR nr. XF6518626 din 25.10.2010, CMR nr. CM 0435630 din 08.09.2010; Carnet TIR nr. MX65740171 din 05.12.2010, CMR nr. CM 0443130 din 01.10.2010, Carnet TIR nr. AX65753415 din 11.02.200, CMR nr. CM 0456002 din 14.12.2010, Carnet TIR nr. XH66010060 din 30.04.2011, CMR nr. CM 0464780 din 04.03.2011, loturile de marfă specificate în rubricile 6, 7, 8, 9, 10, 11 și 12 a scrisorilor de transport internațional, au fost livrate pînă la destinație firmei comerciale СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, în regiunea Livovsk, orașul Truscaveț, bul. Orogobîcea, 2.

A afirmat că natura juridică a actelor susmenționate este reglementată de Convenția referitoare la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (CMR) din 19.05.1956, iar potrivit pct. 24 din scrisorile de trăsură (CMR nr. CM 0367953 din 05.08.2009, CMR nr. CM 0389801 din 03.11.2009, CMR nr. CM 0435630 din 08.09.2010, CMR nr. CM 0443130 din 11.10.2010, CMR nr. CM 0443130 din 11.10.2010 și CMR nr. CM 0464780 din 04.03.2011), confirmă și probează faptul că marfa a ajuns la destinație, fiind aplicată apostila umedă a firmei destinate SP ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”.

A menționat că argumentul Serviciului Vamal al RM precum că СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” este radiată din lista agenților economici, care efectuează operațiuni de import-export din 09.01.2009, nu poate fi reținut, întrucât, conform prevederilor art. 11 alin. (1) din Convenția precitată, “în vederea îndeplinirii formalităților de vamă și a altor care trebuie făcute înainte de eliberare a mărfii, expeditorul (firma FAREXPO SRL) trebuie să anexeze la scrisoarea de trăsură sau să pună la dispoziția transportatorului documentele necesare și să-i furnizeze toate informațiile cerute. Transportatorul nu este obligat să examineze dacă aceste documente și informații sunt exacte sau suficiente. Expeditorul este răspunzător față de transportator pentru toate daunele care ar putea rezulta din lipsa, insuficiența sau neregularitatea acestor documente sau informații.”

Prin urmare, transportatorul nu era obligat să verifice autenticitatea datelor și informațiilor reflectate în CMR și în actele de însoțire a mărfii, răspunderea sa fiind stabilită de prevederile art. 11 alin. (3) din Convenție, potrivit căruia “transportatorul este răspunzător ca și un comisionar de consecințele pierderii sau utilizării inexacte a documentelor menționate în scrisoarea de trăsură și care o

însoțesc sau care i s-au predat; totuși despăgubirea pusă în sarcina sa nu o va depăși pe aceea care ar fi datorat-o în caz de pierdere a mărfii”.

ÎI „Varabii V.V.” susține că la momentul transportării mărfurilor era de bună-credință și și-a onorat obligațiile contractuale prevăzute conform CMR, a livrat loturile de marfă pînă la punctul de destinație, executînd obligațiile de prestări servicii de transport internațional.

De asemenea, consideră că nu poate duce răspundere pentru titularul regimului vamal de export, care asigură încheierea acestui regim vamal, precum și de acțiunile sau inacțiunile respective care ar genera apariția obligației vamale. În calitate de transportator, a livrat marfa pînă la punctul de destinație, conform actelor de însoțire. Pînă la încheierea regimului vamal de export și tranzit pe teritoriul Republicii Moldova, marfa a fost transportată sub acoperirea carnetului TIR, fiind aplicat sigiliul respectiv de către însuși organul vamal de plecare la post vamal intern, ștampila inspectorului vamal în rubrica 17 a CMR-lor. Susține că regimul vamal de tranzit a fost încheiat la punctul vamal de destinație de frontieră, tot prin aplicarea ștampilei inspectorului vamal în rubrica 28 a CMR-lor.

ÎI „Varabii V.V.” menționează că aplicarea apostilelor de către colaboratorii vamali atît la punctul de plecare, cît și la punctul de destinație de frontieră a organului vamal, certifică faptul că atît compartimentul marfar și lotul de marfă, cît și documentele de însoțire a mărfii, au fost perfectate și efectuate controlul fizic/documentar fiind sub supraveghere vamală, nedepistîndu-se nici o încălcare a reglementărilor vamale. Toate aceste circumstanțe probează în mod cert că argumentul organului vamal precum că mărfurile transportate de către ÎI “Vrabii V.V.” au fost scoase de sub supraveghere vamală, sunt nefondate, iar transportarea mărfurilor a decurs fără încălcarea reglementărilor vamale, ori, în caz contrar, chiar la momentul tranzitării acestor mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova, loturile de marfă aveau să fie stopate și luate măsurile de rigoare. Mai mult decît atît, nu avea să fie închis regimul vamal de tranzit. Reiterează, că scrisorile CMR invocate anterior au fost completate corespunzător atît de organul vamal intern și de frontieră al Republicii Moldova cît și de organul vamal de frontieră și intern a Ucrainei, iar acest fapt confirmă că marfa a ajuns la destinație.

Consideră reclamantul, că drepturile de import ce au fost încasate de la ei nu au o încadrare legală, iar organul vamal a aplicat ilegal normele de drept material. Procesul-verbal nr. 3 din 31.05.2012, care stă la baza întocmirii deciziilor de regularizare, nu se bazează nici pe o probă elocventă, care să determine legătura cauzală între impunerea spre plată a drepturilor de import și agentul transportator care a livrat aceste mărfuri peste frontiera vamală.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iunie 2013, cererea de chemare în judecată a ÎI „Vrabii V.V.” a fost admisă, fiind dispusă anularea deciziilor de regularizare a Serviciului Vamal al RM nr.16 din 31.05.2012, nr.17 din 31.05.2012, nr.18 din 31.05.2012, nr.19 din 31.05.2012, nr.20 din 31.05.2012, nr.21 din 31.05.2012 și nr.22 din 31.05.2012, ca fiind ilegale.

La 26.06.2013, Serviciul Vamal al RM a contestat cu apel hotărîrea instanței de fond, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iunie 2013 și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, apelul depus de către Serviciul Vamal al RM a fost respins cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iunie 2013.

Invocînd ilegalitatea acestei decizii, la 16 decembrie 2013, Serviciul Vamal al RM a depus cerere de recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a decizie recurate, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea înaintată de către ÎI „Vrabii V.V.” să fie respinsă integral.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 iunie 2014, recursul depus de către Serviciul Vamal al RM a fost admis, decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost casată cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Rejudecînd cauza, la 22 octombrie 2014, Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia prin care apelul depus de către Serviciul Vamal al RM a fost admis, hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iunie 2013 a fost casată cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii înaintate de ÎI „Vrabii V.V.” ca fiind neîntemeiată.

În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut prevederile art. 24 alin. (3) și 25 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, art. 127 alin. (1), 127⁴ alin. (1) și (2), 127¹³ alin. (1), 181¹ alin. (1)-(3) Cod vamal, menționînd că pune la îndoială posibilitatea efectuării operațiunilor de import/export în perioada 2009-2011 de către СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, deoarece aceasta era radiată din lista agenților economici din 09.01.2009. La fel, instanța a indicat că conform informației organelor vamale ale Ucrainei, mijloacele de transport ale intimatului au intrat pe teritoriul Ucrainei fără marfă.

La 10.04.2015, ÎI „Vrabii V.V.” a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea cererii de revizuire și casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2014.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul a invocat temeiurile prevăzute la lit. b) și c) art. 449 CPC, menționînd în acest sens că instanțele de judecată au examinat pricina fără atragerea în proces a СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” – destinatarul mărfii, prin cea i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Referitor la temeiul specificat la lit. b), a menționat că instanța de apel, contrar indicațiilor instanței de recurs cuprinse în decizia din 04.06.2014, s-a referit doar la faptul inexistenței mărfurilor în unitățile de transport, omițînd a se expune asupra celorlalte aspecte vizate de instanța de recurs. Ulterior, a anexat și o scrisoare a СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, prin care aceasta confirma că în perioada anilor 2007-2012 a avut operațiuni economice mici cu agentul economic al Moldovei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, cererea de revizuire depusă de către ÎI „Vrabii V.V.” a fost admisă, cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2014 și rejudecarea cauzei în fond.

În motivarea încheierii, instanța de revizuire a reținut că de către revizuent a fost prezentată confirmarea eliberată de СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” prin care se confirmă existența relațiilor economice cu ÎI „Vrabii V.V.” în perioada 2007-2012, iar această confirmare nu a putut fi prezentată în instanța de apel, deoarece intimatul nu a fost prezent la examinarea cauzei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, apelul depus de către Serviciul Vamal al RM a fost respins, iar hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iunie 2013 a fost menținută.

În motivarea deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că din actele pricinii, rezultă cu certitudine că loturile de marfă au fost livrate pînă la destinație.

La 08.09.2015, invocînd ilegalitatea încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, Serviciul Vamal al RM a depus cerere de recurs, prin

care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înainte.

În motivarea recursului, recurentul a invocat interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

În speță, Serviciul Vamal al RM a susținut că instanța a admis ilegal revizuirea intimitei, deoarece nu au fost prezentate nici o probă ce ar demonstra prezența temeiurilor prevăzute la art. 449 lit. b) și c.) CPC invocate.

Referitor la fondul cauzei, recurenta a invocat că instanța eronat a concluzionat că regimul vamal de tranzit a fost încheiat, deoarece pe carnetele TIR și CMR au fost aplicate ștampilele organului vamal. Indică că una din condițiile transportului sub regimul TIR este lipsa controlului vamal, iar organul vamal a aplicat ștampila fără efectuarea controlului vamal al mărfii transportate.

La 16.10.2015, avocatul Lupu Mihail în interesele ÎI „Vrabii V.V.” a depus referință, prin care și-a manifestat dezacordul cu argumentele recursului și a solicitat respingerea acestuia ca inadmisibil și neîntemeiat.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Serviciul Vamal al RM a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și posibil de a fi admis din următoarele considerente.

Astfel, recurentul contestă atât încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015 prin care a fost admisă cererea de revizuire înaintată de ÎI „Vrabii V.V.”, cât și decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015 prin care a fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal al RM.

Prin urmare, instanța de recurs v-a aprecia legalitatea actelor judecătorești contestate în ordinea emiterii lor.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Din materialele cauzei rezultă că recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de revizuire prin care a fost admisă cererea de revizuire depusă de către ÎI „Vrabii V.V.”, cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2014 și rejudecarea cauzei în fond.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată.

Drept temeiuri pentru revizuirea unei hotărâri irevocabile, de către legislator sunt definite cele conținute în art. 449 CPC și ele sunt indicate exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 CPC. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului

declarat. Or, nu poate fi revizuită o hotărîre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Astfel, după cum rezultă din materialele cauzei, la 10.04.2015, ÎI „Vrabii V.V.” a depus cerere de revizuire a deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2014, invocînd în calitate de temei art. 449 lit. b) și c) CPC, menționînd în acest sens că instanțele de judecată au examinat pricina fără atragerea în proces a СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” – destinatarul mărfii, prin cea i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, iar referitor la temeiul specificat la lit. b), a menționat că instanța de apel, contrar indicațiilor instanței de recurs cuprinse în decizia din 04.06.2014, s-a referit doar la faptul inexistenței mărfurilor în unitățile de transport, omițînd a se expune asupra celorlalte aspecte vizate de instanța de recurs. Ulterior, a anexat și o scrisoare a СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, prin care aceasta confirmă că în perioada anilor 2007-2012 a avut operațiuni economice mici cu agentul economic din Moldova.

Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de revizuire, motivînd că de către revizuent a fost prezentată confirmarea eliberată de СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, prin care se confirmă existența relațiilor economice cu ÎI „Vrabii V.V.” în perioada 2007-2012, iar această confirmare nu a putut fi prezentată în instanța de apel, deoarece intimatul nu a fost prezent la examinarea cauzei.

Instanța de recurs consideră această soluție ilegală, pornind de la următoarele.

Unul din temeiurile de revizuire invocate de ÎI „Vrabii V.V.” este faptul că instanțele de judecată au examinat pricina fără atragerea în proces a СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” – destinatarul mărfii, prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Potrivit art. 447 lit. b) CPC, sunt în drept să depună cerere de revizuire persoanele care nu au participat la proces, dar care sunt lezate în drepturi prin hotărîrea, încheierea sau decizia judecătorească.

Potrivit art. 449 lit. c) CPC, revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Colegiul remarcă că redeschiderea procesului în temeiul art. 449 lit. c) CPC, poate fi posibilă doar cu condiția că prin hotărîrea sau decizia emisă, instanța s-a expus în privința drepturilor unor persoane care nu au fost atrase în proces ca participanți, lezîndu-le astfel în drepturi – fapt ce urmează a fi confirmat în instanța de judecată prin prezentarea probelor.

Pornind de la prevederile acestor norme legale, Colegiul reține că pentru a fi în posibilitatea depunerii cererii de revizuire, solicitantul trebuie să probeze că hotărîrea a cărei revizuire o solicită, îi lezează drepturile sale.

Astfel, în primul rînd, cererea de revizuire este înaintată de ÎI „Vrabii V.V.” și nu de СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА”, ceea ce decade revizuentul de dreptul de a înainta cererea de revizuire în baza acestui temei.

Într-al doilea rînd, nu a fost demonstrat că decizia a cărei revizuire se solicită, lezează drepturile destinatarului mărfii. Or, СП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” nu este parte a raporturilor juridice litigioase, deoarece acestea vizează încălcarea regimului juridic de transport a mărfurilor pe teritoriul vamal al R.Moldova de către ÎI „Vrabii V.V.”, la care destinatarul nu a participat, respectiv deciziile contestate ale organului vamal nu afectează nici într-un fel drepturile destinatarului mărfii.

În acest sens, instanța de recurs apreciază critic afirmațiile ÎI „Vrabii V.V.” cum că, în condițiile în care marfa a fost livrată pînă la destinație – sediul ЦП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” din regiunea Livov, or. Truscaveț, bd. Drogobîcea, 2, Ucraina, neatragerea acesteia în proces a dus la încălcarea drepturilor acesteia de a se apăra.

Or, prezenta cerere a fost înaintată și examinată în ordinea contenciosului administrativ, unde, în temeiul art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, sarcina probațiunii este pusă pe seama pîrîtului, adică a Serviciului Vamal al RM.

Mai mult ca atît, instanța de revizuire în încheierea din 01 iulie 2015, nici nu a supus aprecierii acest temei.

Referitor la temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, Colegiul reține următoarele.

Potrivit normei invocate, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul reține că, pentru a redeschide procesul pe temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărîrii, să fie confirmate în fața instanței prin prezentarea unor probe concludente.

Norma legală (art. 449 lit. b) CPC) vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucît examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu i-au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte). Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărîrii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Astfel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data pronunțării hotărîrii, ele urmînd a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărîrii. Faptele noi apărute după darea hotărîrii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci cînd sînt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, decide sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

La caz, Colegiul conchide că revizuentul nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire.

În speță, afirmațiile revizuentului cum că instanța de apel, contrar indicațiilor instanței de recurs cuprinse în decizia din 04.06.2014, s-a referit doar la faptul inexistenței mărfurilor în unitățile de transport, omițând a se expune asupra celorlalte aspecte vizate de instanța de recurs, nu poate fi reținut ca temei de revizuire prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, deoarece nu sunt fapte determinante care ar putea influența soluția dată inițial de instanță.

În ceea ce ține de înscrisul anexat ulterior, potrivit căruia ЦП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” a confirma că în perioada anilor 2007-2012 a avut operațiuni economice mici cu agentul economic al Moldovei (f.d. 180, vol. II) Colegiul conchide că, contrar concluziei instanței de revizuire, nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, deoarece nu întrunește condițiile impuse de legiuitor pentru admiterea lui.

Or, temeiul invocat de revizuent presupune că au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

La caz, în scrisoarea la care face referire revizuentul, se menționează că ЦП ТЗОВ „ДЕЛАКС УКРАИНА” a avut în perioada anilor 2007-2012 operațiuni economice mici (transportarea mărfurilor) cu agentul economic al Moldovei – firma cu adresa juridică Moldova, or. Edineț, str. S. Lazo, 3.

Astfel, acest înscris nu se referă la revizuentul ÎI „Vrabii V.V.”, deoarece nu este indicat expres că relațiile economice au fost anume cu acest agent economic. Mai mult, din sensul scrisorii date nu rezultă că destinatarul face referire anume la ÎI „Vrabii V.V.”, deoarece este indicată o altă adresă juridică.

În același timp, revizuentul nu a probat că nu a cunoscut aceste circumstanțe anterior, sau că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii, ceea ce decade revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

Prin urmare, Colegiul constată că revizuentul nu a prezentat alte înscrisuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul conchide că circumstanțele invocate de revizuent drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute la art. 449 CPC, iar instanța de revizuire ilegal le-a admis ca atare, revizuiind o hotărâre definitivă fără careva temei legal, prin ce a încălcat grav securitatea raporturilor juridice.

În acest sens, Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla

existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*).

Din considerentele menționate Colegiu consideră că prezenta cerere de revizuire ilegal a fost admisă.

Astfel, Colegiul conchide că cererea de recurs declarată împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015 urmează a fi admisă, cu casarea acestei încheieri și emiterea unei noi soluții de respingere a cererii de revizuire ca inadmisibilă, or, retractarea neîntemeiată a unei hotărâri judecătorești irevocabile produce efecte grave pentru părți, întrucât se încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale.

Referitor la legalitatea și temeinicia deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, instanța de recurs consideră că aceasta este grav afectată, deoarece adoptarea ei a avut loc în urma admiterii ilegale a cererii de revizuire și respectiv, urmează a fi casată.

Or, reexaminarea cauzei în ordine de apel a fost viciată, deoarece o nouă determinare a cauzei în baza aceluiași material probator, a periclitat principiul de lucru judecat, așa cum a statuat Curtea Europeană într-o jurisprudență constantă, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

În același timp, prin recursul declarat de Serviciul Vamal al RM, se contestă și decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, respectiv, instanța de recurs v-a supune aprecierii și legalitatea acestei decizii.

Prin urmare, instanța de apel a constatat, prin prisma pct. 6 al Ordinului Serviciului Vamal nr. 267-O din 02.10.2009 cu privire la formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare, că în deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal, în rubrica 11 lipsește semnătura directorului ÎI „Vrabii V.V.”, cât și inscripțiile organului emitent.

În acest sens, Colegiul conchide că, contrar concluziei instanței de apel, aceste circumstanțe nu constituie temei de anulare a deciziilor de regularizare, or, fiind emise la 31.05.2012, acestea au fost comunicate în termenul legal, fiind expediate în adresa plătitorului la 08.06.2012 (f.d. 9, vol. I).

În ceea ce ține de temeinicia în fond a actelor contestate, instanța de recurs menționează că acest aspect nu poate fi invocat ca temei de anulare a unui act administrativ, deoarece nu se încadrează în temeiurile expres și exhaustiv indicate de lege.

Or, potrivit art. 26 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

După cum rezultă din cererea de chemare în judecată, ÎI „Vrabii V.V.”, pe lângă invocarea faptului că deciziile de regularizare sunt emise contrar procedurii stabilite, mai invocă prioritar că aceste acte nu au un suport juridic și nu sunt bazate pe un substrat factologic solid.

Însă, potrivit art. 26 alin. (2) al legii precitate, instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

În același timp, în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (3) al aceleiași legi, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pîrîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Pornind de la prevederile legale evocate, instanța de recurs constată că pîrîtul-recurent, în speță Serviciul Vamal al RM, a probat legalitatea și temeinicia actelor adoptate.

Or, în situația din speță, determinant pentru justa soluționare a litigiului, constituie faptul probării scoaterii mărfii de către transportator de sub regimul vamal declarat – cel de tranzit.

În acest sens, recurentul a probat cu probe consistente, pertinente și admisibile faptul scoaterii ilegale a mărfurilor de sub supraveghere vamală și implicit apariția obligației vamale.

Astfel, instanța de apel eronat a concluzionat că regimul vamal de tranzit a fost încheiat, deoarece pe carnete TIR și pe CMR au fost aplicate ștampilele organului vamal. Or, potrivit art. 5 al Convenției vamale relative din 14.11.1975 la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor TIR, o condiție a transportului sub regim TIR este lipsa controlului vamal.

Respectiv, organul vamal a aplicat ștampila fără efectuarea controlului vamal al mărfii transportate, circumstanță ce nu-i poate fi imputată, fiind o clauză a unui tratat internațional.

Totodată, potrivit raportului de expertiză al Centrului Național de Expertize Judiciare nr.1268 din 20.07.2012, ștampilele aplicate de către autoritatea vamală ucraineană pe CMR și Carnetele TIR în cauză sunt false.

În context, respingerea acestui raport de expertiză ca mijloc de probă de către instanța de apel din motiv că nu este anexat la materialele cauzei, este eronată, deoarece recurentul, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, a făcut referire la acest înscris, prezentînd și un extras din el, totodată menționînd că prezintă doar o copie a lui din motiv că originalul se află la organul de urmărire penală care instrumentează cauza penală pe faptul dat (f.d. 21, 24 verso, 67, vol. II). Mai mult ca atât, raportul de expertiză în cauză a fost prezentat la materialele cauzei (f.d. 8-40, vol. III).

Mai mult, din informația prezentată oficial de organele vamale ucrainene, rezultă cert intrarea în postul de frontieră a țării limitrofe, a mijloacelor de transport, fără marfă, fapt confirmat suplimentar și de tichetele de control ale Serviciului de Grăniceri al Ucrainei.

În sprijinul acestei concluzii vine și informația oficială parvenită de la partea ucraineană cum că СП ТЗОВ „Делакс Украина” în perioada respectivă nu efectua operațiuni de import-export, ceea ce demonstrează ficțiunea transportului mărfii peste frontiera RM.

În același timp, instanța de apel nu a luat în considerare răspunderea transportatorului pentru pierderea mărfii, prevăzută de art. 11 alin. (3) al Convenției relative din 19.05.1956 la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele CMR, ci a reținut eronat ca incidente prevederile art. 11 alin. (1) și (2) ale Convenției susmenționate, or, intimății nu i s-a imputat perfectarea incorectă a actelor de transport, ci descărcarea ilegală pe teritoriul Republicii Moldova a

mărfurilor străine aflate sub supraveghere vamală și care urmau a fi scoase de pe teritoriul țării.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că recurenta a probat incontestabil legalitatea actelor administrative contestate de intimat, iar decizia instanței de apel este ilegală, deoarece provine din aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei și respectiv, aplicarea eronată a normelor de drept material.

Prin urmare, Colegiul conchide că decizia instanței de apel urmează a fi casată, deoarece prerogativele instanței de recurs sunt cele de îndreptare a erorilor judiciare, iar în situația din speță, corectarea erorilor poate fi îndeplinită prin casarea deciziilor emise ilegal și restabilirea situației anterioare încălcării dreptului la un proces echitabil, care a afectat securitatea raporturilor juridice.

Pornind de la circumstanțele menționate supra, Colegiul conchide asupra necesității casării încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015 și emiterii unei încheieri noi de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire înaintate de ÎI „Vrabii V.V.”.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. c) și 445 alin. (1) lit. f) CPC al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Se casează încheierea și decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2015, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Individuală „Vrabii V.V.” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și se pronunță o nouă încheiere după cum urmează.

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Întreprinderea Individuală „Vrabii V.V.” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2014,

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Oleg Sternioală

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea